

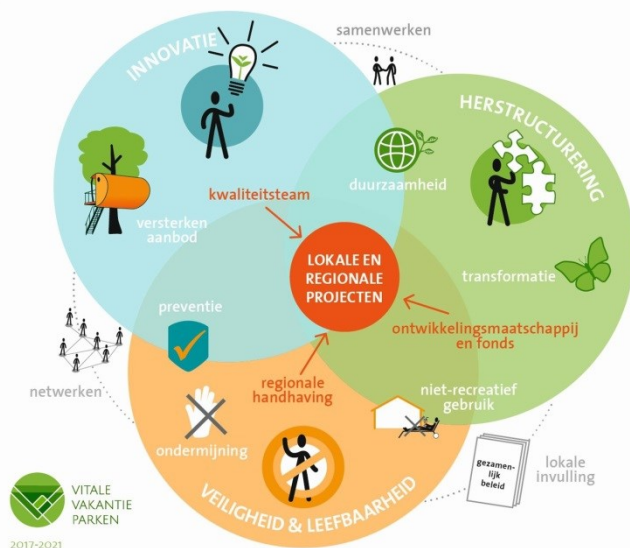
## Ondermijning en Vakantieparken

*Bijdrage voor miniconferentie Ondermijning  
van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid op 1 november 2018*

### Vitale Vakantieparken Veluwe

Vanaf 2013 werken elf Veluwe gemeenten<sup>1</sup> samen met de provincie Gelderland, ondernemers, eigenaren en vele andere partijen aan allerlei vraagstukken die spelen op en rond de bijna 500 vakantieparken in het gebied.

Hiervoor is het programma Vitale Vakantieparken ontwikkeld. De hoofdpoging van dit programma is het realiseren van een kwalitatief goed aanbod van vakantieparken dat een sterke schakel vormt in het hele toeristisch-recreatieve aanbod van de Veluwe. Maar om dat te bereiken moeten vele verschillende deelopgaven worden aangepakt die (ver) buiten het economisch domein liggen, zoals criminaliteit en ondermijning.



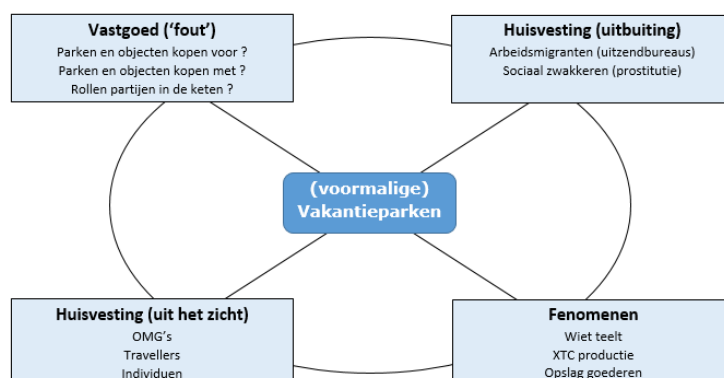
Met bijna 500 vakantieparken is de Veluwe de regio met de hoogste dichtheid van parken in Nederland. Het aanbod is gedeeltelijk verouderd en er is sprake van verloedering. Zo is op een aanzienlijk deel van de parken sprake van illegaal gebruik, varianten van permanente bewoning zoals pensionado's, arbeidsmigranten en mensen met zware sociaal-psychische problemen. De combinatie van factoren leidt tot 'grote-steden-problematiek' in het landelijk gebied. Dit zorgt voor ruimtelijk en economisch kwaliteitsverlies, overlast, veiligheidsproblemen, criminaliteit en uitbuiting. Maar ook aantasting van de natuurwaarden en een grote groep mensen in schrijnende persoonlijke situaties.

### Veiligheid, criminaliteit en ondermijning

De vakantieparken lagen letterlijk en figuurlijk uit het zicht. De informatiepositie van de overheden en haar partners was dan ook niet goed. Dat gold in algemene zin, maar zeker ook als het gaat om de veiligheidsproblemen, laat staan de ondermijningsituatie. Door middel van inventarisaties en onderzoek is getracht meer grip te krijgen op het fenomeen. Zo is nu bekend dat met het overgrote deel van de parken weinig tot niets aan de hand is, maar dat op een kleine 10% sprake is van ernstige en verontrustende veiligheids- en leefbaarheidsproblemen.

Het schema geeft een overzicht van de verschillende soorten illegale activiteiten die wij tegenkomen, vaak 'ondermijning-gerelateerd'. Dat een klein deel van de vakantieparken een schakel is in criminele ketens en daarmee een voedingsbodem voor illegaliteit, staat inmiddels buiten kijf.

We kregen steeds meer signalen dat dubieuze partijen via vastgoedtransacties proberen een positie te krijgen op (voormalige) vakantieparken en daar ook in slagen. Zij gebruiken dit vastgoed voor illegale exploitatie (huisvesting van niet-recreanten) of meer of mindere vormen van illegale speculatie (witwassen, bestemmingswijziging afdwingen etc.).



<sup>1</sup> De gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Heerde, Nunspeet, Oldebroek en Putten.

Een hele belangrijke bron voor deze informatie bleek de daadwerkelijke controle- en handhaving op de parken zelf (en dus niet de systeeminformatie uit bestanden). De gemeenten (en Putten was daarbij voorloper) zijn gestart met een consequente controle en her-controle op de parken.

Op basis van de vele contacten die er bestuurlijk en ambtelijk zijn wordt keer op keer bevestigd dat er het nodige aan de hand is. We hebben weliswaar een scherp beeld op basis van casuïstiek, maar we weten Veluwe-breed (500 parken, 30.000 recreatieobjecten) nog steeds veel te weinig over wat en in welke omvang zich daadwerkelijk afspeelt.

### **Het Ariadne-project, naar een gezamenlijke en gestructureerde aanpak**

Vanuit de samenwerking van gemeenten, provincie en veiligheidspartners is de afgelopen jaren gewerkt aan een antwoord op de beschreven problematiek. Globaal bestaat deze uit de volgende elementen:

1 Herstellen van de norm

De afgelopen jaren is er niet altijd voldoende toezicht geweest en is niet altijd consequent gehandhaafd. De overheden hebben met elkaar afgesproken hierin gezamenlijk op te trekken, beleid af te stemmen en ook daadwerkelijk te handhaven.

2 Weerbaarheid vergroten

Het gaat hier dan om het vergroten van de bewustwording bij bestuurders en ambtenaren, maar ook het aanreiken van concrete handelingsperspectieven. Het gaat ook nadrukkelijk om het weerbaarder maken van de goedwillende ondernemers. Hiervoor ontwikkelden we samen met het ministerie van VenJ en CCV al een specifieke methode (Veilig ondernemen in de recreatiesector).

3 Versterken informatiepositie

Het bij elkaar brengen van informatie, dit analyseren als opstap naar gezamenlijke actie.

4 Toezicht en handhaving intensiveren

Ondersteunen met kennis en mankracht van de gemeentelijke handhaving.

5 Adviseren en ondersteunen

Het bieden van deskundigheid en lokale overheden en partners over de aanpak en hen hierbij ondersteunen.



Deze laatste drie punten zijn samengevoegd in het Ariadne-project. Een unieke samenwerking tussen gemeenten, politie en Openbaar Ministerie en provincie (één overheid) om op een gestructureerde manier de ondermijningsvraagstukken gebiedsgewijs aan te pakken.

### **Vijf vragen aan het Rijk**

We zijn de commissie erkentelijk dat wij in de gelegenheid worden gesteld om haar te informeren over de onze ervaringen. De gemeenten en provincie zijn aan zet en nemen ook die verantwoordelijkheid.

Tegelijkertijd kunnen we niet alles oplossen en hebben we de hulp van het Rijk hard nodig. Het gaat dan om de volgende punten:

1. Steun bij de meervoudige integrale aanpak Vitale Vakantieparken

Wij benaderen ondermijning niet als een geïsoleerd vraagstuk, maar plaatsen het nadrukkelijk in een breder integraal kader (economie, RO, OOV, sociaal, wonen). Hiervoor ontwikkelen wij tal van nieuwe initiatieven zoals het eerder genoemde project Ariadne, maar ook een ontwikkelingsmaatschappij (revolverend fonds) waarmee we parken kunnen opkopen. Dit is voor ons (gemeenten en provincie) een omvangrijke en complexe opgave waarbij wij de hulp van het Rijk hard nodig hebben. Dat zou heel goed kunnen via de Regiodeals waarvoor we als Vitale Vakantieparken Veluwe een aanvraag hebben ingediend. Wij hopen dan ook op een positief besluit.

2. Steun bij het Ariadne-project

Het Ariadne-project zit in de kwartiermakersfase. Nog niet alle benodigde middelen zijn aanwezig om het project de komende vier jaar te kunnen laten functioneren. Naast financiële hulp van het Rijk (er ligt een

aanvraag voor het Ondernijningsfonds) zouden we ook graag zien dat dit project wordt aangemerkt als een veelbelovende nationale pilot, waarin gezamenlijk geïnvesteerd wordt om verder door te ontwikkelen. En waar alle partijen in Nederland van kunnen leren.

3. Informatie-uitwisseling verbeteren

Een breed gedeelde wens van alle bestuurders en professionals is een betere en efficiëntere manier om de informatie kunnen delen binnen overheden en tussen overheidspartijen. De wetgeving rond privacy maken dit erg lastig. Dit zou kunnen door de huidige werkwijze van de bestuurlijke aanpak van ondermijning zodanig wettelijk te regelen dat ook de daarbij behorende informatie-uitwisseling tot stand kan komen.

4. Structurele capaciteit

Impulsmiddelen zijn belangrijk om een beweging in gang te zetten. Maar de aanpak van ondermijning vraagt een lange adem. Er zullen structureel middelen nodig zijn voor de informatiepositie, opsporing en toezicht en handhaving bij lokale overheden, Openbaar Ministerie en politie.

5. Handelingsrepertoire vergroten

We zullen gezamenlijk moeten kijken of de 'gereedschapskist' wel voldoende gevuld is om effectieve barrières op te werpen en effectief op te kunnen treden tegen ongewenste situaties. Het kan zijn dat nieuwe instrumenten nodig zijn, maar veel winst kan al gehaald worden met het beter implementeren van wat we nu al beschikbaar hebben als gezamenlijke overheden en ketenpartners. De aanpak van ondermijning kan niet overgelaten worden aan het lokaal bestuur, alleen een gezamenlijke inzet van de verschillende overheidslagen en Openbaar Ministerie, Belastingdienst, UWV etc. zal tot resultaat leiden.

**Oktober 2018**

H.A. Lambooi, burgemeester Putten en voorzitter stuurgroep Vitale Vakantieparken  
A.J. Stokreef, kwartiermaker Ariadne-project

R. van den Hazel, programmamanager Vitale Vakantieparken

[www.vitalevakantieparken.nl](http://www.vitalevakantieparken.nl)